

Ի ՆԵՐՍԻՍԷ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԷ ՀԱՅՈՑ

Ներսիսի Կլայեցւոյ՝ մեր շատ տարիներ առաջ հրատարակած Զափարերական գործոց մէջ՝ չկայ հետեւեալ Ողբս, որոյ օրինակն առ մեզ գրուած է ի Սիս, յամիմ 1348, ճարտար գրչի և երգչի մի ծնօք, այն է Յեսու Փիլիստիայ։ Ընթերցողն իմքնիմ զգայ՝ իմի շերմնեռանդն և փափուկ սրտէ բոխած է, և իմէ ըմտանկեամ տրամախօսութեամբ ոճով. որ աւելի Ներսիսի ամուսնական թողած լաւորումեցւոյն յարմարի. սակայն, ո՞վ բովանդակեր է մեր Շմորհալի հայրապետին հոգւոյ մտաց և գրչի բազմակերպ յատկութեանց և ճարտարութեանց չափը, որ զայս և զայսպիսիս ալ չկարծէ արտադրած և ուրիշի օրինակ ընծայած։

Կայր Մայր Տեառն առ խաչին, Կոյսըն Մարիամ.
Ողբալով զայս ասէր առ Միածին որդին.
Ո՛վ անմեզ գառն Աստուծոյ, ընդ ո՞ր մեղաց պատժիս.
Ես սրբութեամբ գգեղ յղացայ, մաքուր կուսութեամբ ծնայ.
Կոյս յետ ծննդեան քո մնացի՝ Ծնելոյդ զօրութեամբ.
Անբիծ շրջեցար յերկրի, անփորձ ի մեղաց,
Մեղս ոչ արարեր մարմնով, ըստ նախաձայն բանին.
Եւ ոչ նենգութիւն գըտաւ ի բերան քո բարի.
Իշխանն աշխարհի ի քեզ ոչ եգիտ յիւրոցն.
Արդ զի՛ մատնեցար, որդեակ, խաչի և մահու.
Ո՛ւր հրեշտակին բանն ըզքէն. — թագաւորել անվախճան:
Ահա զձեռող որ զերկինս ձգեցին՝ տարածեցին ի փայտին.
Զմատունդ՝ որ զօրէնս գրեցին՝ բեւեռեցին ի խաչիդ.
Զոտսդ՝ որ ի ծովուն գնացին՝ հեղուեալ կապեցին.
Յայտնեա ինձ, Յիսուս, յխորհուրդս քո կամաւոր մահուանդ,
Զի հաստատեցի սիրտ իմ ի մարդկեզէն կարծեաց։

Ո՛վ Մարիամ, Կոյս և Մայր, տաճար լուսոյ իմոյ,
Մի՛ տկարանար գու հոգւով՝ յիմ ծածկեալ խորհրդոյս.
Ես մարգարէիք իմովք յառաջ զայս ցուցի.
Աբրահամ կախեալ ետես զիս խոյ ընդ Սահակայ.
Մովսէս գուշակեաց տեսանել ըզկեանս ի փայտի.
'Ստ Դաւթայ ծակեցին զձեռս իմ և զոտս ի փայտիս.
Ըստ Սողովմունի եգին ինձ պըսակ ի փըշոյ,
Ըստ Եսայեայ՝ իբրեւ զոշխար ի սպանդ վարեցայ.
Ըստ Դանիելի սպանին զօծեալ Տեառն այսօր.
Ըստ Երեմիայ՝ արկին փայտ ի հաց մարմնոյս.
Ըստ Զաքարիայ՝ հայեցին յոր խոցեցին տիգաւ:
Զիս՝ Հայր իմ մատնեաց ընդ մեղաց որդւոց Ադամայ.
Ես հնազանդ եղէ Հօր իմոյ մինչեւ ի մահ խաչիս.
Զանձես Ադամայ բառնամ՝ փշեզէն պըսակաւս.

Զձեռնըն կարկամեալ փայտին՝ պարզեմ բեւեռքս,
 Զոտիցըն կապանս ընդ ծառոյն՝ արձակեմ հեղուսիւքս.
 Դառնահամ պտղոյն ճաշակ՝ քաղցրանայ լեղեալս.
 Զկողմանին լուսնամ զխայթուած՝ կողիս վըտակզք.
 Մահ իմ տայ ըզկեանս մեռելոց որք ի սկզբանէ.
 Փայտ իաչիս իմոյ՝ զփայտ մահուն ի կեանս փոխարկէ.
 Նընջեմ ի հող մահու նդ մեռեալս՝ զորս ընդ իս յարուցից,
 ի գոխս իջանեմ առ հոգիսն՝ որք են ի բանտի.
 Զկապեալն արձակեմ զՍէրամ, կապեմ ըզկապողն.
 ի դրախտն ուստի ել՝ տանիմ, ուր և զաւազակն.
 Արդ մի՛ վըհատիր, Մարիամ, այլ խընդա յուսով.
 Ես յետ յարութեան իմոյ՝ քեզ երեւեցայց.
 ԶՀօր կամս կատարել կամիմ, առ նոյն վերանամ:

* * * Փ Ո Ւ Յ .

Արդ ո՛վ Տէր և որդի իմ, ո՛ւմ յանձն արարեր
 Զմայր և զաղախին քո,
 Դու յերկինս առ Հայր երթաս. ո՛վ զկեանս իմ տնօրինէ
 Փոխան՝ քո յերկրի աստ.
 Զի թէ հրէական նախանձն զլոյսդ հալածեցին,
 Ինձ՝ զի՛նչ արասցեն, որդեակ:
 Ես ակն ունէի Յիսուս թագ ի գլուխ եղեալ.
 Եւ այժմ տեսանեմ խաչեալ.
 Բան ի հրեշտակէն լըւայ, Ուրախ լեր, բերկրեալ.
 Եւ այժմ հոգով խոցիմ.
 Ի ժամ ծընընդեան քո՝ հրեշտակք ջընծային,
 Եւ այժմ անարգեն մարդիկ:
 Մերկ ըզքեզ տեսի, որդեակ, պընդեալ ի փայտիդ...
 Խաւար իմ աչացս այսօր:

* * *

Ո՛վ անմեղ աղաւնի իմ, մի՛ զանգիտեր դու սրտիւ՝
 ի յերկեղէ մարդկային.
 Ընդ քեզ եմ յաւիտեան ես՝ որ բառնամ զարարածս իմ
 Բանիւ զօրութեամբ իմով: —
 Ո՛վ սրտիւ սիրեցեալդ իմ, ընդ քո մաքրութեան հոգւոյդ՝
 Տամ մայր քեզ ըզՄարիամ մայր իմ.
 Պատուեա 'ստ օրինաց ըզնա, որպէս և տեսեր դու յիս՝
 Հնազանդ լինելով նըմա:

* * *

Եւ մեզ աղօթիւք Մօր քո և Յովհաննու սիրելւոյն՝
 Ենորհեա զթողութիւն մեղաց:
 Եւ քեզ երգեսցուք ընդ Հօր և ընդ Սուրբ Հոգւոյն ըզփառս,
 Յայժմուս և յաւիտենից. ամէն:

